

Четврта година
38 број
Anul 4, Numărul 38

25 Септември 2004
25 Septembrie 2004

MACEDONEANUL МАКЕДОНЕЦОТ

Asociația Macedonenilor din România
Друштвото на Македонците од Романија

LA MULȚI ANI MACEDONIA !
LA MULȚI ANI MACEDONENI !

ЗА МНОГУ ГОДИНИ МАКЕДОНИЈА !
ЗА МНОГУ ГОДИНИ МАКЕДОНЦИ !

СИГИШОАРА

Сигишоара е една од единствените средновековни тврдини во Европа која е целосно населена. Наречена уште од минатиот век "Бисерот на Трансилванија", градот тврдина се наоѓа во срцето на Романија, по течението на реката Трнава – Маре (Голема Трнава), на југ на месноста Муреш.

Документарно Сигишоара е заведена од 1280 година, под името "Castrum Sex". Денешното романско име -Сигишоара- се појавува во еден документ даден од Влад Дракул во 1431. првобитното јадро на градот го создаде една тврдина прибежиште од супериорното плато на тврдината. Безбедносниот појас (изграден во 14 – 15 век), се состоел од еден ѕид долг 930 метри и 14 одбранбени топови (од кои 9 се зачувани и денес), опфаќало уште на почетокот еден град тврдина на занаетчиите од Сигишоара, организиран во занаетчески заедници.

Во средниот век, Сигишоара се издигнува како една од најмоќните тврдини од оваа страна на Европа, и еден од престижните урбани центри од Трансилванија, имајќи политичко, културно, трговско и економско значење.

Со текот на времето по тесните улици, чекореле познати или помалку познати личности. Помеѓу овие најпозната е Влад Дракул, синот на Мирчеа Чел Батрн (Мирчеа Стариот), романски војвода, член на заповедта на змејот, кој од 1431 – 1436 живеел во тврдината Сигишоара за да во 1436 биде крунисан од Императорот Сигисмунд од Луксембург. Се претпоставува дека Влад Дракул (Дракула) се родил во Сигишоара.

Живописноста на местото, историската значајност, гостопримливоста на народот го претворија во град во кој се случуваат многу културни и други манифестации. Така што во Сигишоара се одржуваат: Интернационален фестивал на средновековно оружје, Фестивал за стара музика, Фестивал на класичната музика, Фестивалот Про Етника, Национален фестивал на поезијата, Фестивалот на ората од Трнава, конференции симпозиуми на историски теми, научни и други.

О четврти пат овде, во старата Сигишоара, се сретнаа претставници на сите 19 етнички заедници од Романија, во кадарот на еден од горе наведените фестивали и тоа "Про Етника 2004", кој се одржа од 26 - 29 август.

Друштвото на Македонците од Романија се вклучи активно во доброволните работи кои му претходеа на фестивалот, активност на која и јас учествував, како и во текот на фестивалот. Оваа година Д.М.Р. учествувавше со една прекрасна експозиција на слики и гоблени на брачниот пар Паску од Баилешт, општина Долж. Се претстави исто така со еден ѕид со публикации издадени од страна на друштвото, опфаќајќи го моменталниот период и една серија на дела на некои од членовите.

За мене, одвивањето на целата акција беше една премиера и едно незаборавно искуство, еден голем стимул за да учествувам и на други манифестации, во чии кадар македонскиот дух ќе си ја најде слободата на изразување и едно добро дефинирано место преку вистинските вредности кои ги пропагира.

Аница Анка Груја.

SIGHIȘOARA

Sighișoara este una din singurele cetăți medievale din Europa, locuită în întregime. Supranumită încă din secolul trecut „Perla Transilvaniei”, orașul cetate se află în inima României, pe cursul râului Târnava-Mare, în sudul județului Mureș.

Documentar, Sighișoara este atestată din anul 1280, sub denumirea de „Castrum Sex”. Denumirea românească actuală -Sighișoara- apare scrisă într-un document emis de Vlad Dracul în 1431. Nucleul primordial al orașului l-a constituit o cetate de refugiu de pe platoul superior al Dealului Cetății. Centura de fortificații (ridicată în secolele XIV-XV), constând dintr-un zid lung de 930m și 14 turnuri de apărare (din care 9 se păstrează și astăzi), a cuprins de la început un oraș-cetate al meșteșugarilor sighișoreni, organizați în bresle.

În Evul Mediu, Sighișoara s-a impus ca una din cele mai puternice cetăți din această parte a Europei și unul din centrele urbane prestigioase din Transilvania, având importanță economică, comercială, culturală și politică.

În decursul timpului, pe străzile înguste, și-au purtat pașii personalități mai mult sau mai puțin celebre. Dintre acestea, cea mai importantă este Vlad Dracul, fiul lui Mircea cel Batrân, voievodul Țării Românești, membru al Ordinului Dragonului, care între anii 1431-1436 a locuit în Cetatea Sighișoarei pentru ca în anul 1436 să fie încoronat de către Împăratul Sigismund de Luxemburg.

Se presupune că Vlad Dracul (supranumit Dracula) s-ar fi născut la Sighișoara.

Pitorescul locurilor, încărcătura istorică, ospitalitatea localnicilor au făcut din Sighișoara locul de desfășurare a numeroase manifestări culturale și nu numai. Astfel, la Sighișoara au loc: Festivalul internațional de artă medievală, Festivalul de muzică veche, Festivalul de muzică clasică, Festivalul Pro Etnica, Festivalul național de poezie, Festivalul dansului de pe Târnave, conferințe și simpozioane pe teme istorice, științifice și altele.

Pentru a patra oară aici, în bătrâna Sighișoară, s-au întâlnit reprezentanții tuturor celor 19 etnii din România, în cadrul unuia dintre festivalele menționate mai sus și anume „ProEtnica 2004”, desfășurat în perioada 26-29 August.

Asociația Macedonenilor din România s-a implicat activ în acțiunea de voluntariat ce a precedat festivalul, acțiune la care am luat parte și eu, precum și în desfășurarea propriu-zisă a acestuia. Anul acesta, A.M.R. participat cu o deosebită expoziție de pictură și goblen a soților Pascu din localitatea Băilești, județul Dolj. S-a prezentat, de asemenea, și cu un stand cu publicații editate de către asociație, cuprinzând periodicul de față și o serie de lucrări ale unor membrii.

Pentru mine, desfășurarea întregii acțiuni a fost o premieră și o experiență memorabilă, o motivație puternică pentru a mai participa și la alte manifestări, în cadrul cărora spiritul macedonean își va găsi libertatea de exprimare și un loc bine definit prin valorile autentice pe care le propagă.

Anița Anca Gruia

СИГИШОАРА МУЛТИЕТНИЧКА РАЗГЛЕДНИЦА

Од 26 – 29 август во Сигишоара се одржа веќе вообичаениот фестивал на етничките малцинства. Друштвото на Македонците од Романија учествуваше и на ова значајна манифестација, со големо значење како за малцинствата така и за мнозинството.

На фестивалот му претходеше доброволна работа за да се олесни со последните подготовки во поглед на конкретниот тек на настаните, каде што учествував и јас, секој доброволец имајќи всушност мисија да го подготви теренот за тие кои ќе дојдат за најразлични настани на ефективната манифестација. Оваа акција започна со самото пристигање на доброволците, на 23 август.

Четврток, 26 август 2004 се одржа свеченото отварање, парадата на националните носии претставувајќи кулминантен момент на вечерта. Беше навистина една прекрасна работа да видиш толку луѓе на едно место и единствени и обединети, од народноста, од историјата, од доживувања... Беше вистински потресувачки, најмалку од моја гледна точка, и би ми се причинило безбожно, би рекол баш безбожност е да не ти затрепери срцето на еден сличен голем собор, да не видиш дека таму е едно чудо, да не си го свртиш погледот и да погледнеш со гордост дека ти си некој јасно дефиниран, дека имаш следбеници од кои можеш да бидеш горд, и што во целиов голем свет си единствен и неповторлив, дека си центарот на универзумот, дека всушност си ти самиот себеси.

Токму од вечерта посветена на парадата започна и артистичката програма на малцинствата, програма која продолжи до недела и која се состоеше во песни и ора, специфични и традиционални во голем дел, вела еден голем дел затоа што тој мал комплементарен дел, за да искористам еден еуфоризам, монденска или можеби не беше добро оценето што означува етничка програма, работа која треба да биде видена во ансамбал, стиховите на еден одреден јазик не значи специфично етничко, туку содржината, мелодиското реализирање итн.

Друштвото на Македонците од Романија учествуваше оваа година со една изложба на слики и гоблен, како и со еден стандард со публикации. Ако поминам преку перипетиите доживевани до доделувањето на салата за изложба и на стандардот за публикации, можам да кажам дека се се одвиваше онака како што планирав. Експозицијата на Друштвото на Македонците од Романија беше реализирана од брачниот пар Паску од Баилешти и како место на развој на натаните беше една сала од "Куката со Елен", улица на тврдината од Сигишоара. Забележувам на нивните таблаа едно оформување на немирот кој само така си ја наоѓа целта, еден немир да те исповеда пред целиот свет тоашти всушност си, за местото ќе го зафакаш во вечноста кон која целиот свет се стреми едно исклучиво артистичко повторување на тоа што значи човекот, еден камен неопходен кој учествува во засолништето на човештвото, камен многупати покриен од кал само затоа што е еден од темелите. Го забележувам истовремено нервот и гордоста кои не карактеризираат, забележувам една неопходност во реализирањето, неопходност која е дадена од духот од допирот прадедовски; ние имаме едно прекрасно доживување, еден допир со сето тоа што означува прадедовско, работа која има за цел проширување как на духовен така и на физички план, еве зошто за нас е од особено значење да ја имаме таа поврзаност, ако постојано, барем како едно реалиментирање со етничка страст, едно надополнување со самата етност, едно сопствено самоодржување, едно обновување. Ја почувствував оваа работа на изложените таблаа, го забележав физичкиот план преку кој се поминува низ прадедовскиот македонски дух.

Со надеж дека не сум патетичен, продолжувам понатаму и се обидувам да претставам еден аспект колку реален толку смешен – гледан одделно, нормално - но не помалку огорчувачки. Станува збор за некои работи поврзани околу организацијата, во прв ред публикацијата на фестивалот "Агора". Како што забележуваме, уште на насловната страна, било кој да ја прочита треба да има идеја за што е помеѓу страниците, така што "Агора" било ка грците местото каде што се изгонуваат црните мисли и идеи, едно место многу значајно

SIGHIȘOARA CADRU MULTIETNIC

Între 26 și 29 august s-a desfășurat la Sighișoara deja obișnuitul Festival al minorităților etnice din România, ajuns, iată, la a patra ediție. Asociația Macedonenilor din România a participat și la această manifestare de seamă, cu importanță covârșitoare atât pentru minoritari, cât și pentru majoritari.

Festivalul în sine a fost precedat de o activitate de voluntariat în scopul înlesnirii ultimelor pregătiri și retușuri cu privire la desfășurarea concretă, la care am participat și eu, fiecare voluntar având, de fapt, misiunea de a pregăti terenul pentru cei care vor fi venit pentru diverse acțiuni la manifestațiile efective. Această activitate a început odată cu sosirea voluntarilor, pe 23 august.

Joi, 26 august 2004 a avut loc deschiderea oficială, parada porturilor naționale fiind punctul culminant al seriei. Era, într-adevăr, un lucru deosebit să vezi laolaltă o așa solemnă reunire de oameni, de popoare, de istorii, de trăiri... Era de-a dreptul cutremurător, cel puțin din punctul meu de vedere, și mi s-ar fi părut o impietate, aș spune chiar un sacrilegiu să nu vibrezi la o așa trăire agapică, să nu vezi că acolo este o minune, să nu-ți întorci privirea în sine și să vezi cu mândrie că TU ești cineva clar definit, că ai înaintași de care poți fi mândru, că în toată lumea asta mare ești unic și irepetabil, că ești centrul universului, că ești pur și simplu tu însuși.

Chiar din seara paradei a început programul artistic al minorităților, program ce a continuat până duminică și a constat în melodii și dansuri tradiționale specifice în mare parte, spun în mare parte pentru că acea mică parte complementară a fost, ca să folosesc un eufemism, mondenă, sau poate nu a fost precizat prea bine ce înseamnă programele cu specific etnic, lucru ce trebuie privit în ansamblu, versurile într-o limbă anume nu înseamnă specific etnic, ci conținutul, realizarea melodică etc.

Asociația Macedonenilor din România a participat anul acesta cu o expoziție de pictură și goblen, precum și cu un stand de publicații. Dacă trec peste peripețiile trăite în obținerea sălii de expoziție și a standului pentru publicații, pot spune că totul s-a desfășurat aproape cum plănuisem. Expoziția Asociației Macedonenilor din România a fost realizată de soții Pascu din Băilești și a avut ca loc de desfășurare o sală a „Casei cu cerb”, în Piața cetății din Sighișoara. Observ în tablourile domniilor lor o întrupare a unei neliniști care doar așa își găsește scopul, o neliniște de a te confesa lumii întregi despre ceea ce ești, despre locul pe care îl ocupi în veșnicia spre care lumea întreagă tinde, un esențial artistic exclusiv, o redare a ceea ce înseamnă un om, o piartă indispensabilă ce contribuie la edificiul umanității, piartă de multe ori acoperită de noroi doar pentru că este una din temelie. Observ totodată nervul și mândria ce ne caracterizează, observ o necesitate în realizare, necesitate ce e dată de spiritul de comuniune ancestrală; noi avem o trăire deosebită, o comuniune cu tot ceea ce înseamnă strămoșesc, lucru ce are ca extensiune atât planul spiritual, cât și fizic. Iată de ce pentru noi este deosebit de important să avem această comuniune, dacă nu permanent, măcar ca o realimentare cu esența etnică, o reîncărcare cu sinele etnic, o menținere personală, o reînnoire. Am simțit în tablourile expuse lucrul acesta, am observat planul fizic prin care străbate spiritul ancestral macedonean.

Cu speranța că nu sunt patetic, trec mai departe și încerc să expun un aspect pe cât de real, pe atât de hilar - privit detașat, firește – dar nu mai puțin supărător. Este vorba despre unele chestiuni legate de organizare, în primul rând publicația festivalului, „Agora”. După cum observăm, încă de pe pagina de titlu, oricine o citește trebuie să aibă idee despre ce e între coperti, căci „agora” era la elini locul de împărțire a opiniilor și ideilor, un loc foarte important în orice oraș. La Sighișoara anul acesta, ca și anul trecut, s-a rezumat doar la

во секој град. Во Сигишоара оваа година, како и минатата, се се сведува само на еден вид на пазар, можеби баш чаршија каде треба да го имаш развиен неопходниот дух за "продавање". Не треба да се заборава фактот што сите учесници имаа да кажат по нешто, дури и да не е на сцената.

Во втор ред сакам да опишам една ситуација долична за еден "нем" филм и тоа дека ние се боревме за еден обичен stand за публикации. Ја направивме оваа работа затоа што организацијата беше полна со празници и тие стандови не ги задоволуваа барањата, така што кога пристигнаа тие колкушто беа, ние на местото на на standот зафативме ефективно еден, едно конкретизирање на на претприемчивоста и на остроумноста со реализирање достоинство за во предвоената кинематографија, работа на која сега правам шега на сопствена сметка. Празничната атмосфера беше многу добро изразена од старна на учесниците и почувствувана од сите присутни, кои говореа или не романски јазик, и се вклопија во типичното и вечно, неизбежна врева со љут вкус на балканско пиперче, типично следено со светост од серија на .... вертикални карактери навлезени од значењето на моментот....

И покрај сево ова ..... зачините кој претстојат во Сигишоара ни го претворија во активен на повеќе планови, можам да кажам со сигурност дека годишешниот фестивал имаше една добро одредена вредност за сите присутни, ова во зависност со какви идеи дошол секој овде, како се однесуваше секој, и што изложи типично за малцинството. Не можам да бидам јас тој кој ќе го вреднува, затоа што учествував и имав изложено – би бил субјективен- но сепак мислам дека лугето почнуваат да го познаваат феноменот и да бидат заинтересирани без да имаат една резерва во поглед на ситуацијата да се биде малцинство, лугето обидувајќи се да се ослободат од дамки кои имаат како и конкретизирање бришење на етничкиот идентитет, дејството повторувајќи се многупати врз македонците од Романија, дејство кое остави длабоки траги, дејство кое деформира цели генерации. Кој би ми ја вратил мене сопственоста моја отстранета од лугето кои нит не ги познавам, или кој би ми помогнал да се пронајдам одново?

Георге Иримија

МАКЕДОНЦИТЕ ОД РОМАНИЈА НА ПРОЕТНИКА 2004

Средновековната тврдина на Сигишоара, еден мост преку времето на времињата одамна зајдени, чиниш еден симбол на вечноста, во кој само човечките ликови се поминливи, беше домаќин на крајот на месец август 26 – 30 август 2004 на четвртото издание на фестивалот Проетника, период во кој помеѓу мелодиите и стиховите проструени на сите јазици од светот можеше да видиш и една гама на традиционални костими, импресионантни преку нивната разноврсност и убавина, како и разновидноста на производите, мали дела на занаетчиите и на малцинските артисти и други, но и вистински уметнички дела во слика и скулптура, вистински прозорци на душата на тие кои ги создале.

Овде во Сигишоара, македонската народна носија ги импресионираше присутните, но и средствата за јавно информирање, уште на почетокот на манифестацијата. Македонската народна носија која била и се уште е носена од македонците од Романија во разни пригоди, беше носена со гордост од страна на амбасадорите на Друштвото на Македонците од Романија испратени да не претставуваат на овој фестивал, во времетраење на целиот фестивал, и претставуваше една прилика за присобирање на спомени од страна на сите странци дојдени дури и од далечната Австралија.

Една точка на особена атрактивност, преку величествената артистика, пораката испратена до набљудувачот и благородноста на стравот присутен но и преку

sensul de piață, poate chiar iarmaroc, unde trebuie să ai spiritul necesar pentru a „vinde”. Nu trebuia uitat faptul că TOȚI participanții au avut ceva de spus, chiar dacă nu pe scenă.

În al doilea rând vreau să scriu despre o situație demnă de filmele mute și anume cea în care noi ne-am luptat pentru un simplu stand de publicații. Am făcut lucrul ăsta pentru că organizarea a fost lacunară și acele standuri nu au satisfăcut cererea, astfel că atunci când au sosit cele câte erau, noi, în piața cetății am „apucat” efectiv unul, o concretizare a spiritului întreprinzător și a perspicacității cu realizări de genul cinematografilei antebelice, lucru la care mă gândesc acum cu un fel de haz de necaz.

Atmosfera de sărbătoare a fost foarte clar exprimată de participanți și simțită de toată lumea, vorbitoare sau nu a limbii române, și s-a încadrat în tipicul parcă veșnic și implacabil al bălciului cu iz iute de ardei balcanic, tipic urmat cu sfințenie de o serie de... caractere verticale pătrunse de importanța momentului...

Trecând peste toate... condimentele ce ne-au făcut șederea la Sighișoara activă pe mai multe planuri, pot spune cu tărie că festivalul din acest an are o valoare bine determinată pentru toată lumea, asta depinde de ce gând a venit fiecare, cum s-a comportat fiecare, ce a expus fiecare din specificul etnic. Nu pot fi eu cel ce ar evalua, pentru că am participat și am expus – aș fi subiectiv - dar cred, totuși, că lumea începe să cunoască fenomenul și să fie interesată fără a avea o atitudine rezervată cu privire la situația de a fi minoritar; lumea începe să scape de niște tare ce au ca și concretizare ștergerea identității etnice, acțiune ce s-a manifestat vehement asupra macedonenilor din România, acțiune ce a lăsat urme adânci, acțiune ce a deformat niște generații. Cine-mi mai poate reda mie sinele înstrăinat de oameni pe care nu-i cunosc măcar, sau cine mă va ajuta să mă regășesc?

George Irimia

MACEDONENII DIN ROMÂNIA LA PROETNICA 2004

Cetatea medievală a Sighișoarei, un arc peste timp al vremilor de mult apuse, parcă un simbol al eternității, în care doar fețele oamenilor sunt trecătoare, a găzduit la finele lunii august, în perioada 26-30 august 2004 cea de-a patra ediție a Festivalului Proetnica, perioadă în care, printre melodii și versuri rostite în toate limbile continentului puteai vedea și o gamă de costume populare, impresionante prin frumusețea și varietatea lor, precum și multitudinea de produse, mici capodopere ale meșteșugurilor și artiștilor minoritari și majoritari, dar și adevărate opere de artă în pictură și sculptură, veritabile ferestre ale sufletului celor care le-au creat.

Aici, la Sighișoara, costumul popular tradițional macedonean, a impresionat asistența, dar și mijloacele de informare în masă, încă de la parada care a deschis ciclul de manifestări. Costumul popular tradițional macedonean care a fost și mai este purtat de către macedonenii din România la diferite ocazii, a fost purtat cu mândrie de ambasadorii Asociației Macedonenilor din România trimiși să ne reprezinte la festival, pe toată perioada desfășurării și a constituit un prilej de culegere de amintiri de către toți străinii veniți chiar și din îndepărtata Australie.

Un punct de atracție deosebit, prin măiestria artistică, mesajul trimis privitorului și noblețea temelor prezentate dar și

мајсторскара изложбена експозиција на слики на сликарот Марин Паску и гоблените на Родика Паску, членови на Друштвото на Македонците од Романија, филијала Баилешти.

Артистичката порака на македонците од Романија беше испратена од сцената на фестивалот, на ул. Четади од страна на господа Родика Паску преку рецитирањето на стихови напишани од господа Константина Думитреску претседателка на Друштвото на Македонците од Романија, но и преку сопствените стихови на рецитирачот, создадени ад – хок.

Низ мнозинството на стандови кој го одделуваа плоштадот кој од кој поеозитичен преку аспектот на производите еталирани и примамливиот мирис на кулинарските производи, свое место имаше и станот на македонците, каде покрај експозицијата на таблоа и гоблени, публикации издадени од страна на Друштвото на Македонците од Романија помеѓу кои да припомниме: списанието Македонецот, плијанти Д.М.Р., книгите "Ајдуштвото во Олтенија" од Константин Кашлару, "Реалноста на претпоставената вистина" од Марина Влад Дочеа, "Господ си ги зема ангелите назад" од Делија Михаи и "Првите поезии" од Михне Владеску можеа да се видат и традиционалните низи од црвени суви пиперки, неизбежни во исхраната на македонците. Се поделија голем број на списанија и плијанти за време на фестивалот, така што можеше да се видат обични посетители или учесници на фестивалот како читаат наши списанија или плијанти насловени "Примај го нашето пријателство" кои предизвикуваа добrorасположение и насмевки.

Со особениот настап и научно предавање беше претставена гледната точка на македонците преку личноста на господин Константин Кашлару претседател на филијалата Баилешти на ДМР, во кдарот на симпозионот со тема "Контрибуцијата на етничките заедници во духовната дарба на Романија".

Во кадарот на свечениот говор, беше евиденцирано учеството на на македонците во развојот и збогатувањето на романското културно наследство, можност со каоја беше направена и една параболa помеѓу романската и македонската култура кои имаат некои заеднички валенции.

Изненадување на симпозионот беше претставувањето на книгата "Ајдуштвото во Олтенија" од страна на Абдула Гултен и Др. Јонуц Костеа книга напишана од Константин Кашлару и издадена од страна на Друштвото на Македонците од Романија, напишан во спомен на македонците кои во текот на историјата стигнале на самиот врв преку работата и заедничката борба за еден слободен живот и која ја илустрира соработката помеѓу ајдутите на север од Дунав и тие од југот на Дунав, традицијата на старите и постојани контакти помеѓу романците и соседите било кој од нив.

Во време од 4 дена Сигишоара стана главен град за малцинствата, едно место на средба која прилежеше на размена на импреси, реципрочно познавање помеѓу малцинствата, но беше и пледирање за разбирање и реципрочна толеранција.

К.К.

prin măiestria etalării le-au constituit expozițiile de pictură ale pictorului Marin Pascu și de goblenuri ale doamnei Rodica Pascu, membrii ai Asociației Macedonenilor din România, filiala Băilești.

Mesajul artistic al macedonenilor din România, a fost trimis de pe scena festivalului, în Piața Cetății de către doamna Rodica Pascu prin recitarea de versuri create de către doamna Constantina Dumitrescu, președinta Asociației Macedonenilor din România, dar și prin versurile proprii recitatoarei, create ad-hoc.

Prin multitudinea de standuri care delimitau Piața Cetății care mai de care mai exotice prin aspectul produselor etalate și mirosul ademenitor al preparatelor culinare tradiționale, s-a regăsit și standul macedonenilor, unde alături de expoziția de tablouri și de goblenuri, publicații tipărite de Asociația Macedonenilor din România printre care amintim publicația „Macedoneanul”, pliante ale A.M.R., cărțile „Haiducia în Oltenia” de Constantin Câșlaru, „Realitatea adevărului presupus” de Marina Vlad Docea, „Dumnezeu își ia îngerii înapoi” de Delia Miahî și „Primele poezii” ale lui Mihnea Vlădescu, se puteau vedea și tradiționalele șiruri de ardei roșu, nelipsit din alimentația macedoneană.

S-au împărțit reviste și pliante în număr mare, astfel încât pe tot parcursul festivalului, peste tot, prin furnicarul de participanți și simpli spectatori se vedea cineva citind revistele sau pliantele noastre cu deviza „Primește prietenia noastră” care genera zâmbete de bunăvoință și simpatie.

Cu deosebită prestanță și ținută științifică a fost prezentat punctul de vedere al macedonenilor prin persoana domnului Constantin Câșlaru, președintele filialei Băilești a A.M.R., în cadrul simpozionului cu tema „Contribuțiile comunităților etnice la zestrea spirituală a României”.

În cadrul alocuțiunii, a fost evidențiată contribuția macedonenilor la dezvoltarea și îmbogățirea patrimoniului cultural național românesc, ocazie cu care a fost făcută și o parabolă între cultura românească și cultura macedoneană care au unele valențe comune.

Surpriza simpozionului a constituit-o prezentarea de către moderatorii Abdula Gulden și Dr. Ionuț Costea, a cărții „Haiducia în Oltenia” scrisă de Constantin Câșlaru, carte tipărită la Editura Macedoneanul de către A.M.R., scrisă în amintirea macedonenilor care în decursul istoriei au ajuns pe meleagurile românești muncind și luptând împreună pentru o viață liberă, și care ilustrează și sub aspectul colaborării dintre haiducii sud dunăreni și haiducii din nordul Dunării, tradiția contactelor vechi și permanente dintre români și vecini – oricare ar fi fost ei.

Timp de 4 zile, Sighișoara a devenit „capitala minorităților” un loc de întâlnire care a prilejuit schimburi de impresii, cunoaștere reciprocă între minoritari, dar a fost și o pledoarie pentru înțelegere etnică și toleranță reciprocă.

Constantin Câșlaru

Rodica Pascu pe scena festivalului ProEtnica 2004
Rodica Pascu на сцената на фестивалот ПроЕтника 2004

СОНУВАЈКИ СО ОТВОРЕНИ ОЧИ

Еве ме во едно прекрасно попладне на крајот од летото чекајќи опкружена од една голема врева која ја креваа децата етнички македонци, сместувањето низ автомобили за заминување во Република Македонија. Ова патување како и обиколката низ Македонија се покажаа како една ненадејна авантура на познавањето, на реализирањето на една незамислива поврзаност која јас како возрасна личност бев среќна што постоеше.

Патот до Букурешт беше можност за секој од патниците да си ги дознае обврските. Мене лично ми припадна една пријатна задача да бидам инструктор на 20 деца македончиња кои доаѓаат од филијалите на Д.М.Р од нашата земја.

Со пристигнувањето во Букурешт се сретнавме и со другите членови од други филијали со кои дискутиравме, потоа следувахе една проба на нашата програма и на крај последните подготовки мал запис на информации за нашата последна дестинација одмаралиштето на Слатно Славејче во Охрид.

И покрај тоа што патувавме ноќе, патувањето кон Македонија беше пријатно и интересно. Стигнавме напладне во Охрид, се

сместивме и отидовме нетрпеливи да ја видиме плажата на Охридското Езеро. Никој не посака да се одмори, сите заминавме да ја испитаме околината.

Следното утро, по појадокот, сите бевме во автобусот на пат кон Црквата Свети Наум на 32 км од Охрид, на границата со Албанија. Со самото пристигнување кај Црквата Св. Наум Охридски која датира од 14 век, ја посетивме восхитувајќи им се на фреските, купивме најразлични објекти како спомен, но особено се молевме со сета смиреност за сите наши на гробот на Свети Наум Охридски, чудотворец. Се вели дека со самото пристигнување во Црквата Свети Наум треба да си замислиш една желба да се молиш и желбата ќе ти се исполни. И уште се вели дека ако го ндобижиш ушето до гробот сеуште се слуша тропотот на срцето.

Во близина на Св Наум се наоѓаше Црквата Св Петка која датира уште од 12 век. Била разрушена за време на првата светска војна и во време од 63 години не било ништо направено за да се обнови.

Водата која извира од под Црквата Света Петка има лековита моќ. Легендите кажуваат дека слепите прогледале кога си ги измиле очите и лицето со изворската вода. Моментално постои еден проект кој има во предвид целосно рехабилитирање на Црквата со можност да се плови околу и околу неа лесни пристаништа.

Следуваше потоа прошетка со кајче кај изворот на Црн Дрим. Беше незаборавно. Водата извира од многу извори околу 34, од кои 7 од нив се најзначајни. Изворот на

VISÂND CU OCHII DESCHIȘI

lată-mă într-o frumoasă după amiază a sfârșitului de vară așteptând înconjurată de forfota gălăgioasă a copiilor macedoneni, imbarcarea în mașini pentru a pleca în Republica Macedonia. Această călătorie, cât și sejurul în Macedonia s-au dovedit a fi o nesperată aventură a cunoașterii, a explorării fabulosului necunoscut, a realizării unor conexiuni nebănuite pe care eu ca persoană adultă am fost fericită că au existat.

Drumul până la București a fost un prilej ca fiecare participant la această călătorie să-și cunoască viitoarele îndatoriri. Mie, personal mi-a revenit plăcuta sarcină de a fi instructorul a 20 de copii macedoneni proveniți din filiale ale A.M.R. din toată țara.

Ajunși la București, ne-am întâlnit și cu alți membrii din asociație cu care am pus la punct ultimele detalii legate de călătoria noastră și de manifestările artistice pe care le vom susține; am făcut o repetiție a programului nostru artistic și o trecere în revistă a informațiilor legate de destinația noastră finală — Tabăra Festivalului "Zlatno Slaveice" din Ohrid.

Călătoria până în Macedoniaa fost foarte interesantă și plăcută, chiar dacă am mers noaptea. Am ajuns în jurul prânzului la Ohrid, ne-am instalat și am mers nerăbdători să vedem Ohridul, să explorăm împrejurimile.

În dimineața următoare, după micul dejun, eram cu toții în autocar în drum spre Biserica Sfântul Naum aflată la 32 de km de Ohrid, la granița cu Albania. Odată ajunși la Biserica Sfântul Naum, care datează din secolul al XIV-lea, am admirat picturile vechi din ea și celelate odoare bisericesti dar mai ales ne-am rugat cu toată pioșenia pentru toți ai noștri la mormântul Sfântului Naum, făcător de minuni. Se spune că în momentul când ajungi la Biserica Sfântul Naum, trebuie să-ți pui o dorință, să te rogi, și dorința îți va fi îndeplinită, lucru pe care l-am făcut cu toții. Și se mai spune că atunci când îți pui urechea pe mormântul sfântului i se aude inima bătând.

În apropierea Bisericii Sfântul Naum se află Biserica Sfânta Vineri care datează din secolul al XII-lea, de sub care izvorăște o apă cu puteri tămăduitoare. Legenda spune că orbii își căpătau vederea dacă își spălau ochii și fața cu apa acestui izvor.

A urmat apoi plimbarea cu barca pe lacul Sfântul Naum, din care izvorăște Drimul Negru. A fost de neuitat. Apa acestui lac este alimentată de multele sale izvoare, 34 la număr, din care 7 sunt cele mai importante. Lacul Sfântul Naum este despărțit de Lacul Prespa de către un munte impunător de o rară frumusețe. Apa Lacului Prespa traversează prin canale subterane acest munte, iese la suprafață și formează Lacul Sfântul Naum, care la rândul său dă naștere Drimului Negru. Drimul Negru traversează lacul Ohrid ieșind vijelios din acesta în dreptul orașului Struga. S-a făcut și un experiment pentru a se proba acest adevăr: s-au aruncat sticle cu vopsea în Lacul Prespa, care au traversat muntele prin culoare subterane, au ieșit la suprafață în Lacul Sfântul Naum, și-au continuat drumul prin lacul Ohrid, ieșind din acesta odată cu Drimul, la Struga. În drumul său cel aventuros, ce trece prin interiorul unui munte și interiorul unui lac, Drimul Negru reușește într-un târziu să se unească cu apele Drimului Alb, formând împreună Drimul, ce se varsă în Marea Adriatică.

Dar să revenim la Lacul Sfântul Naum pe care nu ne mai săturam admirându-l. Apa acestui lac fie vară, fie iarnă nu depășește 11 grade și este foarte pură, foarte limpede și poți bea apă liniștit din el fără teama contactării vreunui microb. Singurii săi înotători fideli sunt broaștele țestoase, rațele sălbaticе, lebedele și păstrăvul de Ohrid.

Lacul are adâncimi cuprinse între 1 m și 3,5 m iar acolo unde apa este foarte adâncă ai impresia că e posibil să-ți ajungă la genunchi stând în picioare. Această impresie îți este creată datorită faptului că apa este foarte curată, e ca un

Црн Дрим е одделен од Преспанското Езеро од една огромна планина со ретко видена убавина. Водите на Преспанското езеро минуваат низ подземните канали на планината и стигнуваат кај изворот формирајќи го Црн Дрим. Црн Дрим поминува низ Охридското Езеро изегувајќи од него кон градот Струга. Направен е и експеримент за да се провери дали е вистина: фрлени се шишиња со боја во Преспанското Езеро кои подоцна пристигнаа и беа откриени во изворите на Црн Дрим. Постои и Бел Дрим кој извира во Албанија, се преточува во Црн Дрим и го формираат Дрим кој се влева во Јадранското Море.

Но да се навратиме на Црн Дрим на кој не можеме да му се изнавосхитиме. Водата на ова Езеро било да е лето било да е зима нам повеќе од 11 степени многу е чиста и бистра водата, и можеш слободно да се напиеш вода без страв да не превземеш некој микроб. многу е чиста и бистра водата, и можеш слободно да се напиеш вода без страв да не превземеш некој микроб. Самите пливачи овде се видови на водни желки, дивите шатки, лебедите и пастрамката охридска.

Длабочината варира од 1 до 3,5 м а пак таму каде што водата е многу длабока ти се чини не стигнува ни до потколеници стоејќи на нозе. Оваа импресија се создава благодарение на фактот што водата е многу чиста, како еден кристал и глеш многу јасно низ нејзе, многу близу.

Вегетацијата на изворите е многу разновидна, зела пријатна за очите. Импресија која останува од постојаното регенерирање. Оваа вегетација е специфична по тоа што се регенерира брзо и не можат да се забележат исушени делови, не постојат. Вегетацијата од овде те води кон помисла на аквариумската вегетација, ти дава чувство дека пловиш над некој огромен аквариум. Листовите на алгите се наредени како ткаенината на тешко ткаениот килим од волна ткаен од вредните македонки. до неодамна постоело во изворските води еден вид на бактерија која во симбиоза со алгите ги распрснувало сончевите зраци во вид на виножито, тоа што даваше впечаток на постоење на друго сонце кое изгреваше од изворот. Волшебно, зарем не?

Еден друг ден по појадокот, децата креваа голема врева и беа нестрпливи да одиме кај Билјанините извори и кај Црквата Свети Стефан заштитник на децата.

Со самото пристигнување кај Црквата Свети Стефан и се восхитувавме со големо задоволство и особен интерес на панорамата која се прикажа во сета раскош пред нас. Треба да знаете дека искачивме 300 метри до Црквата Свети Стефан. убавината која ни ги облеа очите не остави неми, незнаејќи што да наблудуваме по прво: гордоста на планините, бескрајното протегање на кристалното Охридско Езеро на кое пловеа неколку чамци, хотелите од крајбрежјето или околината на која се протегаше прекрасниот и убав град Охрид на чиј врв сјаеше една средновековна тврдина.

Црквата Свети Стефансе е сместена во една карпа. Разбрав дека во планините кои стражаруваа над Охридското Езеро се пронајдени и други вакви Цркви во карпи. Пештерата во која е запоседната Црквата Сети Стефан била откриена кон средината на 9 век. Калугерите кои живееле овде живееле во милитва и пост по вистинските црковни записи. Фреските во црквата биле направени од основачите на Црквата кои доаѓале од големиот Варош, Охрид, Шипокно, Горица, Коњско. Исто така во Црквата постои еден запис многу стар, со словенски букви кој зборува за основачите на местото и местата од каде доаѓаат. Пештерата во која била создадена Црквата Свети Стефан има на северната страна икона на Св. Атанасиј а пак иконата на Св. Стефан е сместена во еден орман во карпата... запаливме свеќи и сите се молевме, потоа се сликавме и заминавме со душите полни со емоции од виденото со сентимент на нешто што се случува само еднаш во животот.

Од овде заминавме кај Билјанини Извори, прекрасната Билјана која постојано била опевана, девојката која платно белеше во кристалните води на Охридското Езеро. Емоциите од виденото е тешко описливо на хартија и тоа што сега ви го пишувам што се однесува на емоциите, оваа духовна состојба всушност доминираше за време на целиот наш престој во Македонија, оваа земја неопислива на

кристал и вези prin ea foarte clar, foarte aproape.

Vegetația lacului este foarte abundentă, de un verde crud, plăcut ochiului, impresie dată probabil de faptul că aceasta se regenerează continuu și de aceea nu există uscături. Totul este numai viață, o regenerare perpetuă. Vegetația lacului te duce cu gândul la vegetația de acvariu, îți dă impresia că plutești pe suprafața unui acvariu imens. Frunzele algelor care populează fundul lacului sunt dispuse ca în țesătura chilimului greu de lână, țesut cu măiestrie de către harnicele femei macedonene. Până nu demult exista în lac o bacterie care în simbioză cu algele lacului făceau ca razele soarelui reflectate de de ele să se descompună în raze de culoarea curcubeului, ceea ce crea impresia existenței unui alt soare care răsărea din lac. Feeric, nu ?

Într-o altă zi, după micul dejun, a început o altă aventură a cunoașterii. Așteptam cu nerăbdare să ajungem la izvoarele Bilianei și apoi la Biserica Sfântului Ștefan, ocrotitorul copiilor.

Odată ajunși la Biserica Sfântul Ștefan am admirat cu mare plăcere și deosebit interes panorama care se arăta în

toată splendoarea ei în fața noastră. Trebuie să știți că am urcat 300 de metri pe munte până la Biserița construită în stâncă. Frumusețea care ni se înfățișa ochilor ne-a lăsat muți, neștiind ce să privim mai întâi: semeția munților, întinderea nesfârșită a cristalinelui lac Ohrid, pe care pluteau ambarcațiuni grațioase, cochetele hoteluri de pe marginea lacului sau colina pe care se întindea frumosul oraș Ohrid, în vârful căreia străjuia neclintită o grandioasă fortăreață medievală.

Biserica Sfântul Ștefan este așezată într-o grotă. Am înțeles că în munții ce străjuiesc lacul Ohrid au mai fost descoperite și alte biserici-grote. Grotă care adăpostește Biserica Sfântul Ștefan a fost descoperită la mijlocul secolului al IX-lea. Călugării care trăiau aici își duceau viața în post și rugăciune, după canoanele bisericești ortodoxe. Frescele bisericii au fost făcute de întemeietorii acestui locaș sfânt, care proveneau de la Marele Varoș, Ohrid și satele Șipocno, Gorița și Konsko. De asemenea există în biserică un înscris foarte vechi, cu caractere chirilice care vorbește despre întemeietorii locului și locurile de unde aceștia provin. Biserița "din grotă" a Sfântul Ștefan are în partea nordică icoana Sfântului Atanasie iar icoana Sfântului Ștefan este așezată în nișa acesteia. Am aprins lumânări, ne-am rugat cu toții și am plecat cu sufletele încărcate de emoția celor văzute, cu sentimentul a ceva ce ți se întâmplă doar odată în viață.

De aici și am plecat la Izvoarele Bilianei, frumoasa Biliană care a fost mereu cîntată, fata care albea pânza în apele cristaline ale lacului Ohrid. Cu toate că emoția celor văzute este imposibil de așternut pe hârtie voi încerca să vă descriu această stare sufletească sublimă care a dominat tot sejurul nostru în Macedonia, țara neasemuită în frumuseți a

нашите предци.

Билјанините изворе се чувани од три вековни дрва, во чија близина турците за време кога македонија беше под турска окупација, аменажирале познати бањи. Билјанините извори поминуваат низ еден канал долг околу 700 м потоа се влеваат во Охридското Езеро. Широчината на каналот е од околу 10 м а низ долг каналот од обете страни има приктовени кајчиња и чамци од различни големини кои го прават живописно местото. На крајот од каналот, на местото каде што се влева во Охридското Езеро, постои еден подвижен мост кој ги соединува обата брега, и при поминувањето на бродовите, како еден капшетан кој си ги наблудува своите морнари.

Друг ден го посетиме и градот Струга вториот по големина град од охридското крајбрежје, исто така туристички град. Тоа што не импресионираше во Струга беше Црквата кај која имаше дојдено многу патници кај лековитата вода кај Црквата Света Богородица која се наоѓа до градот. Присуствуваме на религиозната служба и се молев со сета моја мок за сите присутни таму. Обиколката низ Македонија продолжи и наредните денови, со откривање на други прекрасни места, други доживувања.

За мен лично оваа посета ми понуди многу над очекувањата. Не запознавме многу луѓе, но тие кои ги запознавме ми ја наполнија душата со радост. Гледајќи ги тие прекрасни места, за право бев вчудовидена од нивната големина, не зборував само наблудував и се обидував да разберам, не бев во состојба да изговорам ниту еден единствен збор, како да ми беше страв да не се сврши магијата и се да исчезне.

Така како што кажав, ви посакувам на сите да можете да отидете и да ги посетите тие места, да почувствувате и да заклучите како што јас направив, какво силно чувство, перфектно би можела да кажам има поврзаност помеѓуземјата вода и воздухот.

Ани Иримија

strămoșilor noștri.

Izvoarele Bilianei sunt străjuite de trei copaci seculari, în apropierea cărora turcii, în vechime, pe vremea când Macedonia era pašalâc turcesc, amenajaseră băi renumite. Izvoarele Bilianei converg într-un canal care după ce stăbate molcom aproape 700 m se varsă în Lacul Ohrid. Pitorescul acestuia este dat de zecile de ambarcațiuni, de diverse mărimi, care sunt ancorate de-a lungul său și care formează o flotă aparte, dedicată distracției, pescuitului, plăcerii sau necesității umane. La capătul său, la locul de vărsare în Lacul Ohrid, o altă surpriză: un pod mobil care unește cele două maluri și care se ridică la trecerea ambarcațiunilor, ca un căpitan ce-și supraveghează mateloții.

Într-o altă zi am vizitat Struga, al doilea oraș ca mărime de pe malul Ohridului, oraș al poeziei balcanice. Ceea ce m-a impresionat în mod deosebit a fost mulțimea dreptcredincioșilor veniți în pelerinaj la izvorul tămăduirii de la biserica cu hramul Bogorodniței, aflată lângă oraș. Am asistat la slujba din biserică și m-am rugat cu toată puterea și încrederea mea pentru toți cei prezenți acolo.

Pelerinajul nostru în Macedonia a continuat și în celelalte zile, cu descoperirea altor locuri minunate, a altor trăiri la fel de intense

Pentru mine, acest drum mi-a oferit cu mult peste așteptări. Nu am cunoscut foarte mulți oameni, dar aceia pe care i-am cunoscut mi-au umplut inima de bucurie. Am fost de-a dreptul uimită de măreția locuri străbătute, încât nu mai vorbeam, doar priveam, înțelegeam, ca și când aș fi trăit într-o vrajă permanentă și orice cuvânt ar fi făcut-o să dispară.

Așa cum am mai spus, vă doresc tuturor să puteți ajunge să vizitați acele locuri, să simțiți, să trăiți așa cum am făcut eu, ce conotație puternică, perfectă are legătura dintre om, străbunii săi, pământ, apă și soare.

Ani Irimia

2004			ОКТОМВРИ		31 ден
д	н	с	Листопад		
п	1	18	Преп. Евмениј Чудотворец		
с	2	19	Св. мч-ци Трофим, Саватиј и др.		
Н. 18 по Пед.; Гл. 1; В. Ев. 7; Лит. Ап. 2 Кор. 188, Гал. 203; Евр. 330; Лк. 17, Мк. 37 и Мт. 11					
н	3	20	Празник на Македонските светители; Св. вмч. Евстатиј и др.		
п	4	21	Оддание на Крстовден; Св. ап. Кодрат		
в	5	22	Св. свешт-мч. Фока; пророк Јона		
с	6	23	Зачнување на св. Јован Крстител		
ч	7	24	Св. првомч-ца и рамноап. Текла		
п	8	25	Преп. Ефросинија		
с	9	26	† Упок. на св. Јован Богослов		
Н. 19 по Педесетница; Гл. 2; В. Ев. 8; Лит. Ап. 2. Кор. 194; Ев. Лк. 26					
н	10	27	Св. мч-ци Калистрат и др.		
п	11	28	Преп. Харитон Исповедник (ден на востанието на Р.М.)		
в	12	29	Преп. Киријак Отшелник		
с	13	30	Св. свешт-мч. Григориј; преп. Роман		
ч	14	1	† Покров на Пр. Богородица; св. Јован Кукузел		
п	15	2	Св. мч. Кипријан и св. мч-ца Јустина		
с	16	3	Св. свешт-мч. Дионисиј Ареопagit		
Н. 20 по Педесетница; Гл. 3; В. Ев. 9; Лит. Ап. Гал. 200; Ев. Лк. 30					
н	17	4	Св. свешт-мч. Еротеј		
п	18	5	Св. мч-ца Харитина		
в	19	6	† Св. ап. Тома		
с	20	7	Св. мч-ци Сергеј и Вах		
ч	21	8	Преп. Пелагија; преп. Таиса		
п	22	9	† Св. ап. Јаков Алфеев		
с	23	10	Св. мч-ци Евлампии и Евлампиија; преп. Теофил Струмички		
Н. 21 по Педесет. (на Св. Отци); Гл. 4; В. Ев. 10; Лит. Ап. Гал. 203; Ев. Лк. 35					
н	24	11	Св. ап. Филип – еден од 7-те факони		
п	25	12	Св. мч-ци Пров, Тарах и Андроник		
в	26	13	† Св. мч-ца Злата Мегл.; Св. мч-ци Карп и Папила		
с	27	14	Преп. Параскева – Петковден		
ч	28	15	Преп. Ефтимј Нови		
п	29	16	Св. мч. Лонгин Стотник		
с	30	17	Св. пророк Осии; преп. мч. Андреј		
Н. 22 по Педесет. Гл. 5; В. Ев. 11; Лит. Ап. Гал. 215 и Кол. 163; Ев. Лк. 83 и 51					
н	31	18	† Св. ап. и ев. Лука		

ОКТОМРИЕ - BRUMĂRELE

1	V	T	Акоперământul Maicii Domnului; Sf. Ap. Anania; Cuv. Roman Melodul		
2	S		Sf. Sfințit Mc. Ciprian; Sf. Mc. Justina; Cuv. Teofil		
3	D		Sf. Sfințit Mc. Dionisie Areopagitul; Sf. Mucenic Teoctist		
Duminică a 19-a după Rusalii; Ap. II Corinteni 11, 31-33; 12:1-9; Ev. Luca 6, 31-36 (Predica de pe munte - iubirea vrășmașilor); glas 1, voscr 7					
4	L		Sf. Sfințit Mc. Ierotei, Ep. Atenei; Sf. Mc.: Audact, Calistena și Domnina		
5	M		Sf. Mucenite Haritina și Mameita		
6	M		† Sf. Ap. Toma; Sf. Mc. Erotiida		
7	J		Sf. Mc. Serghie și Vah; Sf. Mc.: Iulian presbiterul, Chesarie diaconul și Polihronie		
8	V		Cuv. Pelaghia; Sf. Taisia		
9	S		Sf. Ap. Iacob al lui Alfeu; Cuv. Andronic și Atanasia, soția lui		
10	D		Sf. Mc. Evlampie și Evlampia, sora lui; Cuv. Vasian și Teofil Mărturisitorul		
Duminică a 20-a după Rusalii; Ap. Galateni 1, 11-19; Ev. Luca 7, 11-16 (Invieria fiului văduvei din Nain); glas 2, voscr 8					
11	L		Sf. Ap. Filip; Cuv. Teofan Mărturisitorul; Sf. Mucenite Zenaida și Filonila		
12	M		Sf. Mc.: Prov. Tarah și Andronic; Cuviosul Cozma, Ep. Maiumel		
13	M		Sf. Mucenici: Carp, Papii, Agatodor și Agatonica		
14	J		† Sf. Cuv. Parascheva; Sf. Mc.: Nazarie, Ghervasie, Protasie și Silvan		
15	V		Sf. Sfințit Mucenic Luchian; Cuvioșii Savin și Vars, Episcopi		
16	S		Sf. Mucenic Longhin Sutașul; Sf. Mc.: Leontie, Dometie și Terentie		
17	D		Sf. Prooroc Oseea; Cuv. Mc. Andrei Criteanul		
Duminică a 21-a după Rusalii (a Sfinților Părinți de la Sinodul VII Ecumenic); Ap. Galateni 2, 16-20; al Sfinților Părinți: Tit 3, 8-15; Ev. Luca 8, 5-15 (Pilda Semănătorului); a Sfinților Părinți: Ioan 17, 1-13 (Rugăciunea lui Iisus pentru Sine, pentru Apostoli și pentru lume); glas 3, voscr 9					
18	L		† Sf. Apostol și Evanghelist Luca; Sf. Mucenic Marin cel Bătrân		
19	M		Sf. Prooroc Ioi; Sf. Mc.: Uar, Felix preotul și Eusebiu diaconul		
20	M		Sf. Mare Mc. Artemie; Cuvioasa Matroana		
21	J		† Curvioșii Mărt.: Sofronie, Visarion și Sf. Mucenic Oprea; Sfinții Prooți Mărt. Ioan din Gales și Moise Măcinic din Sibiel; Cuv. Ilarion cel Mare		
22	V		Sf. Ierarh și Intocmai cu Apostolii Averchie; Sf. 7 tineri din Efes		
23	S		† Sf. Mc. și Ap. Iacob, ruda Domnului; Sf. Ignatie, Patr. Constantinopolului		
24	D		Sf. Mare Mucenic Areta; Sf. Mc. Valentin și Sevastiana		
Duminică a 23-a după Rusalii; Ap. Efeseni 2, 4-10; Ev. Luca 8, 26-39 (Vindecarea demonizatului din tinutul Gherghesenilor); glas 4, voscr 10					
25	L		Sf. Mucenic Marchian și Martirie; Sf. Mucenic Valerian; Sf. Tavita		
26	M		† Cuv. Dimitrie Basarabov ale cărui Moașie se află la Catedrala Patriarhală; Sf. Mc. Nestor		
27	M		† Cuv. Dimitrie Basarabov ale cărui Moașie se află la Catedrala Patriarhală; Sf. Mc. Nestor		
28	J		Sf. Mucenici: Terentie, soția sa Neonila cu cei 7 fii ai lor; Cuv. Firmilian Ep.		
29	V		Cuvioasa Mare Muceniță Anastasia Romana; Cuv. Avramie		
30	S		Sf. Mucenic Zenovie Episcopul și sora sa Zenovia; Sf. Ap. Cleopa		
31	D		Sf. Apostoli: Stahie, Amplie, Urban, Aristobul și Narcis		
Duminică a 22-a după Rusalii; Ap. Galateni 6, 11-18; Ev. Luca 16, 19-31 (Bogatul nemilosiv și săracul Lazăr); glas 5, voscr 11					

ГОЛЕМ ДЕН

8 – ми Септември е ден на голема радост за македонците од целиот свет. Дискриминацијата стивна, борбата за признавање е полесна, стрпливоста не беше попушта.

Македонија е Република и празнуваме 13 години независност. Воедно со Македонија се преродија и македонците од сите страни на светот. Бескрајна радост ги опфаќа душите наши македонски, без страв. Радост се спушти врз народот наш сакан од секогаш од Бога и измачуван од човекот.

Посебен ден е, кога љубовта од Бога ја запознава македонската земја, каде насекаде сонцето блеска со зраците свои над народот наш, радувајќи се секогаш од Македонија.

За многу години Македонијо! За многу години македонци од сите страни на светот!

Редакцијата

СТАРИ МАКЕДОНКО-РОМАНСКИ ВРСКИ

Мајсторството на македонските занаетчи било познато и почитувано на денешната територија на Романија уште од најстари времиња. Така што во подрумот на Метрополитанската Катедрала во Темишвар во која е сместена музејската колекција на староцрковна уметност на Банатската Митрополија, покрај стаклени и дрвени икони од 17 – 19 век, разни други православни објекти (дрвени крстови, позлатени или накитени со сребро и скапоцени камења), кандела од работилниците на златарите и лугожените сребрари, ракописи и книги од 16 – 19 век, везбите можат да бидат восхитувачки и неколку филигрантски кандела од сребро направени од македонски занаетчи во 17 век.

МИРО ПОБЕДНИКОТ

Миро, го запознавме во Македонија, во детското одмаралиште на брегот на Охридското Езеро. Беше постојано покрај нас, во се што правевме. Миро се покажа како еден добар пријател, добар домаќин, добар спортист причина поради која беше наречен и уште како момчето со златно срце. Миро учествуваше во повеќе натпреварувања: пливање, шах, фудбал, пинг понг, но конкурсот кој се одржа на картинг пистата беше тој кој го издигна над другите, неговата победа, далеку пред останатите му ја донесе круната на голем шампион,

заслужувајќи ги аплаузите на сите присутни. Се разделивме со него со ветување да се сретнеме повторно следната година на бреговете на прекрасното Охридско Езеро.

Редакцијата

Miro în cart - Миро во карт
Miro între oaspeții săi din România - rândul al II-lea de jos în sus, al II-lea din dreapta - Miro помеѓу гостите од Романија - во II-и ред од долу нагоре, втор од десно.

frumosului lac Ohrid.

Redacția

ZI MARE

8 Septembrie este zi de mare bucurie pentru macedonenii de pretutindeni. Discriminările au încetat, lupta de recunoaștere este mai ușoară, așteptările nu au fost în zadar.

Macedonia este republică și sărbătorim a 13-a aniversare de la independență. Cu Macedonia odată au renăscut și macedonenii de pretutindeni. Bucuria nemărginită năpădește sufletele noastre de macedoneni, fără frică. Fericirea s-a coborât peste neamul nostru iubit pururea de Dumnezeu și pedepsit de oameni.

Este o zi specială, când iubirea Dumnezeiască a cunoscut pământul macedonean, unde pretutindeni Soarele strălucește cu razele sale peste neamul nostru, bucurându-se pururea de Macedonia.

La mulți ani Macedonia! La mulți ani macedoneni de pretutindeni!

Redacția

VECHI LEGĂTURI ROMÂNŌ - MACEDONENE

Măiestria artizanilor macedoneni a fost cunoscută și apreciată pe teritoriul de astăzi al României din cele mai vechi timpuri. Astfel în subsolul Catedralei Metropolitane din Timișoara care găzduiește colecția muzeală de artă bisericească veche a Mitropoliei Banatului, pe lângă icoane pe sticlă și lemn din secolele XVII-XIX, diferite obiecte de cult ortodox (cruci din lemn aurit sau împodobite cu argint și pietre prețioase), cădelnițe din atelierelor aurarilor și argintarilor lugojeni, manuscrise și cărți din secolele XVI-XIX, broderii pot fi admirate și câteva cădelnițe filigranate din argint realizate de meșteri macedoneni în secolul XVII.

MIRO CĂȘTIGĂTORUL

Pe Miro, l-am cunoscut în Macedonia, în tabăra de copii de pe malul lacului Ohrid. A fost întodeauna alături de noi, în tot ceea ce am făcut. Miro s-a dovedit a fi un bun prieten, un bun gospodar, un bun sportiv din care cauză i se mai spunea și băiatul cu sufletul de aur. Miro a participat la mai multe concursuri : de înot, de șah, de fotbal, de tenis de masă, dar concursul desfășurat pe pista de carting a fost acela care l-a scos cel mai mult în evidență, câștigarea lui, la modul detașat aducându-i aura de mare campion, meritând aplauzele celor prezenți. Ne-am despărțit de el cu promisiunea de a ne întâlni din nou la anul pe malurile

ОБЕЛЕЖУВАЊЕТО НА ГРАНИЦАТА

СКОПЈЕ, Македонија - Премиерот Хари Костов и шефот на УНМИК, Сорен Јесен-Петерсен, во четвртотокот 9-ти септември изјавија дека процесот на обележување на границата претставува приоритет и треба да биде завршен пред започнувањето на разговорите за конечниот статус на Косово. Јесен-Петерсен го посети Скопје со цел да разговара за иницијативата за интензивирање на соработката помеѓу Македонија и Косово. На заедничката прес-конференција по состанокот, тој рече дека предложил потпишување на привремен договор за билатерална соработка и отворање на канцеларија за слободна трговија, како и воспоставување на директна авионска врска помеѓу аеродромите во Скопје и во Приштина. Костов рече дека македонската Влада ги поддржала предлозите.

НАСТАНИ НА МЕСЕЦ
СЕПТЕМВРИ

► Во Крајова на 8 септември се одржа една манифестација посветена на Денот на независноста на Македонија, кога македонскиот народ покрај нив и етничките македонци од Романија ја слават националната независност на Македонија. Оваа година по иницијатива на филијалата Крајова на ДМР на раководните луѓе ги собраа претставниците на сите филијали на друштвото во центарот на Бание за еден ден. Во кадарот на манифестацијата беа претставени записите и видео записите од Македонија со повод на претстојоз во Македонија во периодот помеѓу 26 август – 3 септември оваа година. Исто така во оваа пригода беше претставена една експозиција на кулинарски производи и една артистичка програма одржана од децата на филијалата Крајова на ДМР. Кулминантен момент беше интерпретирањето на песната Бисер Балкански, песна која за етничките македонци е рамна на химна, ода за земјата која некогаш ја напуштиле нивните предци и кои се раселиле на сите страни во светот. ► Се знае дека првиот календарски месец на есента, септември, е месецот кога започнува школската година. Помеѓу 10 – 12 септември во Букурешт се одржа отворањето на една нова учебна година во неделната школа на македонски јазик која функционира по иницијатива на раководството на Друштвото на македонците од Романија и со логистика поддржана од страна на филијалата Букурешт. Веќе прерасна во тардиција учениците и наставниците да се среќаваат пред започнувањето на курсовите и да си ги искажат очекувањата кои ги имаат од новата учебна година во кадарот на оваа школа која сите ја сметаме за специјална. Во оваа пригода издавачката куќа македонецот ја објави својата намера да издаде речник двојазичен романско- македонски и македонско-романски како и еден разговорник романско-македонски и македонско-романски. ► Во периодот помеѓу 17-19 септември 2004 во Букурешт се одржа по иницијатива на потпретседателот на Д.М.Р Лиана Думитреску еден турнир во шах за децата и малдте, конкурс кој имаше за цел откривање на талентите во овој умствен спорт. Придружени од родителите и дедовците и од нивните навивачи, учесниците дојдени од сите филијали на друштвото се прередија четирипати во три дена на таблите чувани од бели и црни фигури пред да бидат прогласени победниците по категории. Прво и второ пласираните од секоја категорија покрај дипломите и подароците кои ги примија во оваа пригода примија од страна на раководството и бесплатен престој во кампот кој ќе биде организиран во Македонија идната година од 27 август – 10 септември. ► Последниот викенд во

DEMARCARIA GRANIȚELOR

SKOPIE, Macedonia - Primul Ministru Hari Kostov și șeful UNMIK Soren Jessen-Petersen au convenit joi 9 septembrie că procesul de demarcare a granițelor este o prioritate și că acesta trebuie încheiat înaintea lansării discuțiilor finale asupra statutului provinciei Kosovo. Jessen-Petersen a vizitat Skopie pentru a discuta despre inițiativele de intensificare a cooperării dintre Macedonia și Kosovo. Ulterior, în cadrul unei conferințe comune de presă, el a declarat că a sugerat semnarea unui acord bilateral provizoriu de cooperare și deschiderea unui birou de comerț liber, precum și înființarea unei legături aeriene directe între aeroporturile din Skopie și Prishtina. Kostov afirmă că guvernul macedonean a sprijinit propunerile.

EVENIMENTELE LUNII
SEPTEMBRIE

► La Craiova pe data de 8 septembrie s-a desfășurat o manifestație dedicată Zilei Naționale a Macedoniei, zi când poporul macedonean și alături de el și etnicii din România celebrează câștigarea independența națională de către Republica Macedonia. Anul acesta acțiunea s-a desfășurat pentru prima dată la inițiativa Filialei Craiova a A.M.R., a conducerii acesteia și a reunit reprezentanți ai tuturor filialelor organizației în capitala Băniei pentru o zi. În cadrul manifestației au fost prezentate instantaneele și filmările făcute în Macedonia cu ocazia taberei care a avut loc în perioada 26 august 3 septembrie anul acesta. De asemenea cu această ocazie au fost prezentată o expoziție cu produse culinare și un program artistic susținut de copii membrilor filialei A.M.R. din Craiova. Momentul culminant al manifestației l-a constituit interpretarea cântecului "Biser Balkanski - Perla Balcanilor", cântec care pentru etnicii macedoneni din România are valoarea unei ode a unui imn închinat pământului pe care strămoșii l-au părăsit pentru a se stabili în alte părți de lume. ► Se știe că prima lună calendaristică a toamnei, septembrie, este luna când începe noul an școlar. În perioada 10-12 septembrie s-a desfășurat la București deschiderea unui nou an școlar la școala de duminică în limba macedoneană care funcționează din inițiativa conducerii centrale a Asociației Macedonenilor din România și cu logistica asigurată de către Filiala București. A devenit deja un obicei ca elevii și profesorii indiferent de vârstă să se întâlnească înainte de începerea cursurilor și să-și împărtășească unii altora așteptările pe care le au de la noul an de învățământ în cadrul acestei școli pe care cu toții o consideră specială. Cu această ocazie conducerea Editurii Macedoneanul a făcut cunoscută intenția sa de a publica la finele anului viitor un dicționar bilingv român-macedonean și macedonean-român precum și a unui ghid de conversație roman-macedonean și macedonean-roman. ► În perioada 17-19 septembrie 2004 s-a desfășurat la București la inițiativa vicepreședintelui A.M.R., domnișoara Liana Dumitrescu un concurs de șah pentru grupele de vârstă copii și juniori, concurs care a avut drept scop declarat descoperirea talentelor în acest sport al minții. Însoțiți de părinți și bunici, de toți susținătorii lor, participanți veniți din toate filiale organizației s-au aliniat de patru ori pe parcursul a trei zile în fața tablelor străjuite de piese albe și negre înainte de a fi desemnați câștigătorii grupelor de vârstă. Ocupanții primelor două locuri de la fiecare categorie de vârstă pe lângă diplomele și cadourile oferite cu această ocazie au primit din partea conducerii centrale a organizației și locuri gratuite în

Букурешт Друштвото на Македонците од Романија организираше една свеченост посветена на Кирил и Методиј, кои ги поставија базите на кириличното писмо и на пишувањето со кирилични букви како и базата на првиот универзитет од Европа. Во оваа пригода беше направен запис за целата нивна активност во корист на културата за источна европа.

tabăra ce va fi organizată anul viitor în Macedonia în perioada 27 august - 10 septembrie. ► În ultimul week-end la București Asociația Macedonenilor din România a organizat o acțiune dedicată memoriei Sfinților Chiril și Metodie, cei care au pus bazele alfabetului chirilic și a scrierii cu caractere chirilice precum și a primei universități din Europa. Cu această ocazie a fost trecută în revistă întreaga lor activitate în folosul culturii est europene.

РОЖДЕНСТВО НА БОГОРОДИЦА

Христијаните на 8 септември го слават празникот по повод Рождество на Богородица, Света Марија доаѓајќи на свет "во право време", за да Спасителот Христос го избави човештвото од тежината на гревот и на моралното назадување. Прославувањето на раѓањето на Мајката Божја е првиот голем празник на Црквоната година, која започнува на 1 септември.

Родителите на Света Марија, Јоаким и Ана, иако стари непрекинато скојдневно се молеле на Бога да им подари едно дете. Господ им ја послушал молитвата, Марија раѓајќи се со Божји благослов.

Пречесна Марија дошла на свет за да даде рождество на Спасителот Исус Христос, станувајќи посредник кон Бога на сите луѓе, поддржувач на грешните, таа која што Црквата ја нарекува "почесна од херувимите и поголема и рамна на нејзе се само серафимите".

Мајката Божја влегла на светов носејќи, исто на сите други луѓе, тежината на прадедовските гревови. Преку виртуцијата и светоста на нејзиниот живот, ги совлада сите искушенија, сите гревови, здобивајќи се со дар и без грев, пречиста. Како резултат на тие победи, Господ ја одбира и и доделува задача, да Спасителот на светот, Синот Божји, да може да се оформи од неа. Затоа кога се оформил, Мајката Божја била прочистена од гревот на предците.

Мајката Божја е Мајка на Нашиот Господ, таа е одбраната од Бога да преку нејзе дојде на овој свет Неговиот Син. Во нејзината утроба го носела Спасителот на Свотот, таа го родила Тој кој е вистински човек и вистински Господ.

Мајката Божја е мајката на Спасителот наш и тогаш е многу фалена; не е никој на светов како Мајката Божја, никој ги нема димензиите на Мајката Божја. А пак димензиите на Мајката Божја се големи, затоа што таа е поврзана со тројството Господско, затоа што силата која се симна над нејзе, со Светиот Дух кој се симна над нејзе, со Синот нејзин и нашиот Господ кој го родила.

Мајката Божја е домот на Пресветото Тројство. Гордост е, на целиот свет, која од луѓето се издигна и Него го роди". "Повисока е од небото и почиста е од сончевата светлина". "Почесна е од херувимите и поголема и рамна на нејзе се само серафимите", затоа што е Мајката на нашиот Господ. Сево ова ние го кажуваме со збор. Би сакале да го разбереме сево ова со мислата и да ги доживуваме со чувствата, но неможеме да го правиме тоа отколку во нашите можности, и тогаш бараме од Богородица помош да разбереме и да ја фалиме големината нејзина, силата нејзина, милоста нејзина.

Рождеството на Богородица, е еден од најзначајните празници во народниот календар, што е астрономска граница помеѓу летото и есента, одбележано со затворањето на земјата за инсектите, со заминувањето на птиците преселници кон топлите земји, од тргувањето и саемите на валорифицирање на производите од сезоната која се затвора и од прибирање на производите за есен, од метеоролошките и астролошките предвидувања. Рождеството на Богородица и Крстовден се празници кои го одбележуваат периодот на есенската рамноденица, која се совпаѓа со почетокот на Новата Библиска Година на православниот календар. Од денес почнуват специфични практични активности: собирањето на некои овошја и треви лековити, чукањето ореви, собирање на грозјето, посадувањето на есенските житарици.

NAȘTEREA MAICII DOMNULUI

Lumea creștină sărbătorește, la 8 septembrie, nașterea Maicii Domnului, Sfânta Maria venind pe lume la "împlinirea vremii", pentru ca Mântuitorul Cristos să scoată omenirea de sub povara păcatului și a decăderii morale. Sărbătoarea Nașterii Maicii Domnului este prima mare sărbătoare a Anului bisericesc, care începe la 1 septembrie.

Părinții Sfintei Maria, Ioachim și Ana, deși bătrâni, nu încetau să se roage pentru ca Dumnezeu să le dăruiasca un copil. Dumnezeu le-a ascultat rugăciunea, Maria născându-se cu binecuvantare dumnezeiască.

Fecioara Maria a venit pe lume pentru a da naștere Mântuitorului Cristos, fiind mijlocitoarea către Dumnezeu a tuturor oamenilor, sprijinitoarea celor păcătoși, cea pe care Biserica o numește "mai cinstită decât heruvimii și mai mărită fără de asemănare decât serafimii".

Maica Domnului a intrat în lume purtând, asemenea tuturor celorlalți oameni, povara păcatului strămoșesc. Prin virtuțile și sfințenia vieții ei, a biruit însă orice ispită, orice păcat, agonisind har și rămânând fără prihană, preacurată. Ca urmare a acestei

Adresa AMR, adresa redacției:
București, strada Thomas
Masarik, nr. 29A, sector 2

Telefon : 212.09.22
Telefon/Fax : 212.09.23
Email : asmacedonenilor@hotmail.com
asmacedonenilor@yahoo.com.sg

Din luna octombrie 2004 AMR va
avea propriul site

*Publicație editată de Asociația
Macedonenilor din România, cu
sprijinul Guvernului României -
Departamentul pentru Relații
Interetnice din cadrul Secretaria-
tului General al Guvernului
României*

ISSN : 1582-831x

Directorul ziarului
Liana Dumitrescu

Redactor Șef
Constantina Dumitrescu

Redactor
Laura Rogobete

Tehnoredactare computerizată
Laura Rogobete

Traducere
Marjan Mihajlov

biruințe, Dumnezeu a ales-o și s-a adresat ei pentru ca Mântuitorul lumii, Fiul lui Dumnezeu, să se poată întrupa din ea. Pentru aceasta, la întrupare, Maica Domnului a fost curățită de păcatul strămoșesc.

Maica Domnului este Maica Dumnezeului nostru, este cea aleasă de Dumnezeu ca prin ea să vină în lumea aceasta Fiul Său. Este cea care L-a purtat în pântecul său pe Mântuitorul lumii, este cea care L-a născut pe Cel ce este om adevărat și Dumnezeu adevărat. Maica Domnului este mama Mântuitorului nostru și atunci este mult ădată; nu este nimeni în lumea aceasta ca Maica Domnului, nimeni nu are dimensiunile Maicii Domnului. Iar dimensiunile Maicii Domnului sunt mari, pentru că ea este în legătură cu Treimea cea dumnezeiască, cu puterea care a umbrit-o, cu Duhul Sfânt care S-a pogorât peste ea, cu Fiul ei și Dumnezeul nostru pe care L-a născut.

Maica Domnului este locaș al Preasfintei Treimi. Este "mărirea a toată lumea, care din oameni a răsărit și pe El L-a născut". Este „mai înaltă decât cerurile și mai curată decât strălucirile soarelui”. Este „mai cinstită decât heruvimii și mai mărită, fără de asemănare, decât serafimii”, fiindcă este Maica Dumnezeului nostru. Pe toate acestea noi le spunem cu cuvântul. Am vrea cu toții să le înțelegem cu gândul și să le trăim cu simțirea, dar nu putem face aceasta decât la măsurile noastre, și atunci cerem de la Maica Domnului ajutor să înțelegem și să laudăm mărirea ei, puterea ei, mila ei.

Nașterea Maicii Domnului, este una dintre cele mai importante sărbători în calendarul popular, ce anunță hotarul astronomic dintre vară și toamnă, marcat de închiderea pământului pentru insecte, de plecarea păsărilor migratoare spre țările calde, de târgurile și iarmaroacele de valorificare a produselor sezonului care se încheie și de procurarea produselor pentru toamnă, de efectuarea observațiilor meteorologice și astronomice. Nașterea Maicii Domnului, Simeon Stâlplnicul și Ziua Crucii constituie principalele sărbători ale scenariului de înnoire a timpului în perioada echinocțiului de toamnă, care corespunde cu începutul Anului Nou Biblic al calendarului ortodox. De astăzi încep unele activități practice specifice: culegerea unor plante și fructe tămăduitoare, bătutul nucilor, culesul viilor, semănatul cerealelor de toamnă.

CONȚINUT

СОДРЖИНА

Sighișoara	2	Сигишоара	2
Cadru multietnic	3-4	Мультиетнички кадар	3-4
Macedonenii din România	4-5	Македонците од Романија	4-5
Cu ochii deschiși	6-8	Со отворени очи	6-8
Calendar ortodox	8	Православен календар	8
Zi mare	9	Голем ден	9
Legături româno – macedonene	9	Романско- Македонски врски	9
Miro câștigătorul	9	Миро победникот	9
Demarcarea granițelor	10	Обележување на границата	10
Evenimentele lunii septembrie	10-11	Настани на месецот септември	10-11
Maica Domnului	11-12	Богородица	11-12